

Управління культури і туризму
Сумської обласної державної адміністрації
Обласний комунальний заклад
«Сумська обласна дитяча бібліотека ім. М. Островського»

***З калинового дива і
чар барвінкових***

**Методичні рекомендації бібліотечним працівникам
щодо популяризації творчості Д. Білоуса**

Суми
2015

Управління культури і туризму
Сумської обласної державної адміністрації
Обласний комунальний заклад
«Сумська обласна дитяча бібліотека ім. М. Островського»

З калинового дива і чар барвінккових

Методичні рекомендації бібліотечним працівникам
щодо популяризації творчості Д. Білоуса

Суми
2015

ББК 91.9:83(4УКР-4СУМ)

Ж11

З калинового дива і чар барвінкових : методичні поради бібліотечним працівникам щодо популяризації його творчості / ОКЗ «Сумська обласна дитяча бібліотека ім. М.Островського» ; уклад. М.В.Безверха. – Суми, 2015. – 30 с.

Видання присвячено відзначенню 95-річчя відомого українського поета Дмитра Григоровича Білоуса. Подано розробки заходів, які можуть бути використані працівниками бібліотек в роботі з користувачами-дітьми.

*Живи, поезія Дмитрова
Дзвони у місті, у селі,
Допоки мова калинова
Звучати буде на землі.*

С. Литвин.

24 квітня цього року виповнюється 95 років від дня народження визначного українського поета, лауреата національної премії ім. Т.Г. Шевченка, літературних премій ім. Л.Українки, О. Пчілки та М.Рильського, нашого земляка Дмитра Григоровича Білоуса.

Народився Д. Білоус в селі Курмани на Сумщині.

Дмитро Білоус з батьками

Мабуть, саме весна – найкраща пора року – ще тоді заклала в новонародженого Дмитрика всі ті чари, що притаманні лише одній людині – невичерпну енергію, красу, вічну молодість, любов до людей і життя, тепло душі.

Дмитро Білоус – унікальне та цікаве явище в українській літературі. Це був непересічний поет, сатирик-гуморист, блискучий перекладач, публіцист, науковець і педагог, його творчість – різноманітна і багатогранна здобула широке визнання не лише в Україні, а й за її межами.

Нев'януха любов до України, до свого народу, щире прагнення служити йому словом – головна тема творів з літературної спадщини Д. Білоуса. Він увійшов в українську літературу як митець високої художньої культури, громадської пристрасі, схильний до роздумів про сучасність, історичне минуле нашої держави, який постійно дбав про відродження її неоціненого скарбу – рідної мови.

За життя Д.Г.Білоус був нагороджений орденами Вітчизняної війни I ступеня та Дружба народів, Ярослава Мудрого V ступеня та за «Мужність» III ступеня, болгарськими орденами Кирила і Мефодія I ступеня та найвищою державною відзнакою Болгарії – орденом «Лицарський вершник» I ступеня та багатьма іншими медалями.

Використовуючи різноманітні форми роботи, бібліотечні працівники мають можливість розкрити духовний світ поета, довести читачам високу ідейність і патріотизм творів Д. Білоуса, виховувати у дітей естетичний смак, красу і оригінальність поезики, яскравість картин і образів.

З метою популяризації творчості Д. Білоуса пропонуємо для користувачів-учнів 6-7 класів організувати **книжкову виставку «Калиновий златоуст»** та використати до неї цитати з віршів автора.

I. Калинове диво (вірші Д. Білоуса про Україну та українську мову)

Цитата: Чи ти в лузі не калино, Україно?
Чи не твій той голос лине солов'їно?
Чи мости не проклала калинові
Не цвіла у калиновім диво-слові.

II. У класі та у лісі (вірші Д. Білоуса для дітей)

Цитата: У житті сама людина
Завойовує ім'я!

III. Добрим людям на здоров'я (гумор і сатира Д. Білоуса)

Цитата: Гумор надає людині сили,
Коли в серці грає веселково...

IV. Нам чуже – не чуже...(переклади Д. Білоуса)

Цитата: У барвистім розмаїтті
Мови – дивна дивина.
Порожнім було б на світі
Зникла б навіть хоч одна.

V. Білий янгол (спогади про Д. Білоуса)

Цитата: А що ви мене перехвалили –
В тому тільки винна доброта.

Цікавою може бути **виставка дитячих малюнків «Світ Д. Білоуса очима дітей»**, на якій можна розмістити малюнки-ілюстрації користувачів-дітей до творів письменника.

Серед сучасних письменників важко назвати когось, хто так би жив у Слові, як Дмитро Білоус. Дуже влучно сказав про нього поет Віктор Коптілов: «У Слові соковитому, влучному, народному, у Слові вишуканому, добірному, книжному. У Слові зверненому до дитини, й у Слові, адресованому дорослому».

А щоб написати такі поетичні книги як «Диво калинове», «Чари барвінкові», «За Україну молюся», автор має глибоко знати характер свого народу, його історію, культуру, побут, педагогіку, тобто в одній особі треба бути і поетом, і вченим-мовознавцем, і народознавцем, і істориком і філософом.

Розкрити духовний світ поета, зацікавити учнів творчістю Д.Білоуса, виховувати естетичний смак допоможе інтелектуальна гра для користувачів-учнів 7-8 класів.

«Чародій слова»

У грі можуть брати участь 3 команди по 3 гравці, які повинні пройти три різні доріжки: зелену, жовту і червону.

Зелена доріжка складається з чотирьох запитань, *жовта* – з трьох, *червона* – з двох. Гравець, який дав невірну відповідь, має право зіграти ва-банк.

У грі також беруть участь глядачі. За правильну відповідь на запитання, на яке не може відповісти гравець, глядачеві вручається фішка. Після закінчення кожного етапу рахується кількість фішок у глядачів. У наступний тур виходять гравці, які мають їх найбільшу кількість. Оцінює відповіді журі із трьох суддів. У фіналі беруть участь 9 гравців. За підсумками фіналу підраховується загальна кількість фішок.

ПЕРША ТРІЙКА

Зелена доріжка

1. В якому селі народився Дмитро Білоус? (с. Курмани)
2. Відгадай загадку:
А відгадайте-но: що я таке?
Всі хочуть, як народиться дитина,
щоб я було красиве і дзвінке,
бо носить все життя мене людина. (Ім'я)
3. Що означає вираз «Сміятися на кутні?» (Плакати, вірш «Сміятися на кутні»)
4. Як називається тиждень перед Великим постом? (Масляна).

Жовта доріжка

1. Яку передачу на радіо вів Дмитро Білоус? («Слово до слова»)
2. З якого вірша ці рядки?
Моя автобіографія, друзі,
сягає в далекі ті дні,
коли мене бусол на лузі
підкинув батькам навесні. («Біографічне»)
3. Про яке свято йде мова?
«Між батьком і нами – кутя і крученики, шкварки й холодці –
все аж очі вбира, яєчня, ковбаси, в макітрі – вареники, коржів,
пирогів отакенна гора!» («Щедрий вечір»)

Червона доріжка

1. Від назви яких латинських слів походить слово «компанія»? (*com* – разом, *panis* - хліб, вірш «Компанія і кампанія»)
2. Про яке свято йде мова?
Чому кладе зозуля сива
яєчка у чуже кубло?
Бо в свято це колись
ізвила собі житло...
У мами нашої турботи
по саму зав'язку, але
в цей день узятись до роботи –
це дуже зле (Благовіщення, вірш «Свято
Благовіщення»)

ДРУГА ТРІЙКА

Зелена доріжка

1. Скільки дітей було в родині Білоусів? (**Одинадцять**)

2. Відгадайте загадку:

З однієї ми родини
від Андрія до Ярини.
Як по одному, самі,
то буваєм ми німі,
хоч і маєм різні назви
й добре знаєте всіх нас ви.

Певним станемо рядком,
заговоримо ладком.

Ми – письменності основа.

А без нас ніхто – ні слова!

Що це таке? (**вірш «Літери абетки»**)

3. Про який фразеологічний зворот йдеться у вірші?

В ту пору світанкову
не сягала уява,
звідкіля в нашу мову
залетіла та гава.

Нині знаю я звідки:

між усякої тварі,
хоч буває це зрідка

білі є екземпляри. (**вірш «Біла ворона»**)

4. Про яке свято йде мова?

Зелен зіллям клечає домівку.

Різним гіллям обтинала тин.

Лепехою встелила долівку,

розструсла чебрець і полин.

Засіяла затишна світлиця:

всі куточки тут рідні, свої.

І так легко – сам Бог у трьох лицях

завітав до світлиці її.

(**Зелені свята. або Трійця. вірш «Зелені килими»**)

Жовта доріжка

1. Яку збірку Дмитра Білоуса відзначено Національною премією України ім. Т.Г.Шевченка? (**«Диво калинове»**)
2. Кому вперше підклали свиню на банкеті? (**Мусульманину, якому було заборонено їсти свинину**, вірш «Підклали свиню»)
3. Про якого святого йде мова?
Через Корсунь від Босфору
днями многими
плив Славутичем угору
за порогами.
Вільно зір степами линув
незорими.
Він на березі Дніпровім
став під горами. (**Святий Андрій**, вірш «Андрій
Первозванний»)

Червона доріжка

1. Які відомі українські письменники були однокурсниками Д. Білоуса? (**Олесь Гончар і Григорій Тютюнник**)
2. З якого вірша ці рядки?
Коли забув ти рідну мову –
яка б та мова не була –
ти втратив корінь і основу,
та обчухрав себе до тла. (**«Коли забув ти рідну мову»**)

ТРЕТЯ ТРІЙКА

Зелена доріжка

1. Який словник шукав Тарасик? (**Тлумачний**, вірш «Клумачні словники»)
2. Що, на думку поета, означає слово «філологія»? (**Любов до слова і до знань**, вірш «Ти – філолог»)
3. Звідки походить вираз «перти на рожен»? (**Рожен – це гострий кіл, з яким ходили на ведмедя**, вірш «Проти рожна перти, лізти на рожен»)
4. Коли святкується Покрова? (**14 жовтня**)

Жовта доріжка

1. Про який фразеологізм мовиться у вірші?

Ох, ці таїни, хай їм грець!

Тут нашорошуй вуха:

у морі є такий ссавець

з дельфінових – білуха!

Він справді із морських глибин

реве, немов корова.

І дивно, як цих двох тварин

змогла попутать мова? (*Білугою ревіти*, вірш «Білугою ревіти»)

2. Що означає назва Дніпро-Славути? (*Дніпро-глибока річка, Славути – славна, мальовнича*)

3. Яку частину мови мав на увазі поет у вірші «Злитки золоті: «...звук, незмінювань в мові ознаки різні виражать при слові?»» (*«Прислівник»*)

Червона доріжка

1. Якою нагородою від Болгарії був нагороджений Д.Білоус за свою перекладацьку діяльність? (*Орденем Кирила і Мефодія*)

2. Від якої єгипетської богині походить ім'я Сидір та назва «Сидір»? (*Ісида*, вірш «Сидір»)

Запитання «Ва-банк»:

1. Я вам нею натякаю,
нею думать спонукаю,
щоб кмітливий врахував,
що я нею приховавав,
все морочили навмисне,
і тоді відгадка зблисне. (*Загадка*)

2. Він після речення, цитати вмістився, схожий на гачок.
Всіх вас примушує питати,
а сам ні пари з вуст – мовчок. **(Знак питання)**
3. Звичайна, друзі, загадка для вас;
вгадайте, про яке словечко мова:
простий числівник це і водночас –
це наказовий спосіб дієслова. **(Три)**
4. Нумо трішечки напруги
ось вам і подробиці.
Перше тут – предмет, а друге –
що з предметом робиться. **(Підмет і присудок)**
5. Я такий же, як знак розділовий,
і відомий шкільній дітворі.
Та в словах української мови
я пишуся не внизу, а вгорі.
Спробуй лиш написати ім'я –
зразу стану потрібним і я. **(Апостроф)**
6. Вказівний простий займенник цей
повтори в жіночій формі двічі –
й стане він привабливою річчю,
забавкою для малих дітей **(Цяця)**
7. До країни знань ішов мандрівник
і зустрів цікаві складники:
поєдналися префікс і числівник
і зробилися назвою ріки **(Прип'ять)**

В історії малої батьківщини, як в дзеркалі, відбивається історія великої Батьківщини. З юних років захоплювався Дмитро Білоус красою рідного краю, назвами міст, сіл і вулиць, цікавився коренем роду, не забував про своїх земляків.

**Дмитро Білоус в Сумській
обласній дитячій бібліотеці
ім. М. Островського**

Перевірити знання юних користувачів про рідний край допоможе краєзнавча інтерактивна гра для користувачів-учнів 6-7 класів

Цікава географія в поезії Д. Білоуса»

Учні діляться на дві команди, кожна з яких отримує картки – початок і кінцівку вірша Д. Білоуса. До кожного початку потрібно правильно підібрати картку-кінцівку. Перемагає та команда, яка перша закінчила змагання.

Початок

1. Є незвичайне у звичайнім.
Та чи багато назв, імен,
таких близьких своїм звучанням,
як Рома – Рим і наш Ромен?

Кінцівка

*Чуття старого пілігрима
я чую пращура свого:
Ромен хіба не родич Рима –
І сам доповнююсь цього.
(«Хіба Ромен не родич Рима?»)*

Початок

2. Щоб оспівати край батьків,
його природу мальовничу,
я доберу найкращих слів,
я у веселки барв позичу.

Кінцівка

*Моя земля для мене – рай;
я все, я все зроблю,
щоб полюбили ви мій край,
як я його люблю. («Людам не з нашого краю»)*

Початок

3. Місто Суми, місто Суми,
любимо твою красу ми.
Як перлина ти на Пслі,
рідне Ворсклі і Сулі.

Кінцівка

*Де взялось ти на світі?
Може, сумки тут мисливці
загубили, недбайливці,
як перекази гласять?
А чи іншу гадку взять?
Може, Сум в основі, туга
за Дніпром на Пслі? Але ж
все тут рідним стало теж!
І сьогодні, місто Суми,
любимо твою красу ми! («Де взялося місто Суми»)*

Початок

4. Є любителі спрожогу
кожну назву помінять,
взявши версію убогу,
що напoxваті лежать.

Кінцівка

*«Курмани, - сказала мама, -
чула від старих людей –
од курман, а це те саме,
що віршовки, чи курмей...».
Є слова ще: курманина
і курмаччя (це – дрантя).
Ну а назви в селянина
звідки? З досвіду життя. («Звідки назва Курмани»)*

Початок

5. Назву «Дубов'язівка», признаюсь,
у дитинстві так я розумів:
коли верхівці відпочивали,
то в'язали коней до дубів.

Кінцівка

*Та, як з'ясувалося, розгадка
звичайнісінька собі була:
там суціль росли дуби та в'язи –
звідси й Дубов'язівка пішла. («Дубов'язівка»)*

Початок

*6. Шостка, Шістка,
де про тебе звістка,
звідки назва міста і ріки?
Хто нам скаже,
хто про це розкаже, –
та ж минуть роки і віки!*

Кінцівка

*Це від річки,
голубі стрічки, -
чом же Шостка, спробуй поясни.
Дуже просто:
це притока шоста
чарівної, тихої Десни
(«Чому місто зветься Шостка»)*

Початок

*7. Красо моя ти, Сумщино, Сумщино,
куди не кинь – веселковий розмай.
В короні України ти – перлина,
пишайсь людьми своїми, процвітай.*

Кінцівка

*Я вірю у літа твої майбутні,
у торжество звитяжної краси.
То хай же дмуть вітри лише могутні
у наші слобожанські паруси
(«Красо моя ти, Сумщино, Сумщино»)*

Початок

8. Скільки весен одшуміло,
скільки раз цвіли черешні.
Недригайлів, чесно й сміло
ти ідеш у дні прийдешні.

Кінцівка

*Ти – дитячих літ дивниця,
рідний ти мені до скону,
бо для мене ти столиця
мого рідного району. («Недригайлів»)*

У Дмитра Білоуса багато віршів про фразеологізми і знаки пунктуації – це своєрідні мовні загадки. Вони розкривають красу мови, її багатство. А скільки цікавих шарад і загадок склав він для дітей!

Д. Білоус зі своїми читачами

Радимо з користувачами-учнями 5-6 класів провести літературне лото

«ВІДГАДАЙ ЗАГАДКИ ВІД Д. БІЛОУСА»

У грі можуть брати участь від 2 до 6 гравців, яким роздаються картки з пронумерованими клітинками. Ведучий дістає зі скриньки жетон з номером загадки, називає його і той, у кого на картці цей номер, повинен відгадати загадку і закрити відповідну клітинку. Виграє той, хто перший закриє свою картку.

Загадки:

1. Завжди можу стати в пригоді,
моїх вам порад не злічить.
І кажуть про мене в народі:
«Мовчить, а сто дурнів навчить» *(книга)*
2. Злита з хвостикам ця крапка,
невелика, власне, лапка.
Робить паузу, всім знайома.
Як вона зветься? *(кома)*
3. Що за знак – стрункий, мов спис,
він над крапкою завис,
спонука за поклику.
Хто ж бо він? *(знак оклику)*
4. У нім – три літери, та ба –
іде на нього молотьба.
А прочитай з кінця – і вмить
почне тобі мишей ловить *(тік і кіт)*

5. Вони для речення багато важать:
турботливо обнімуть, як друзьки,
і вставлені слова й цитату вкажуть,
давайте ж назовем їх. Це – *(дужки)*.

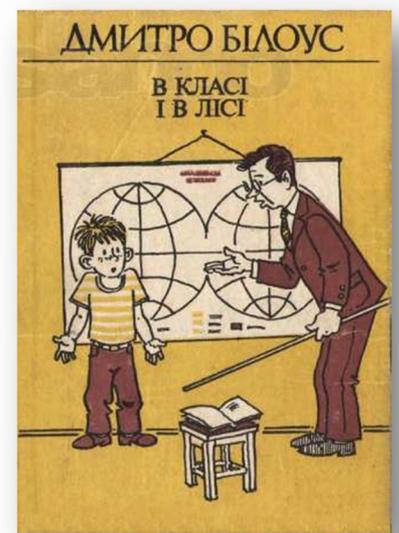
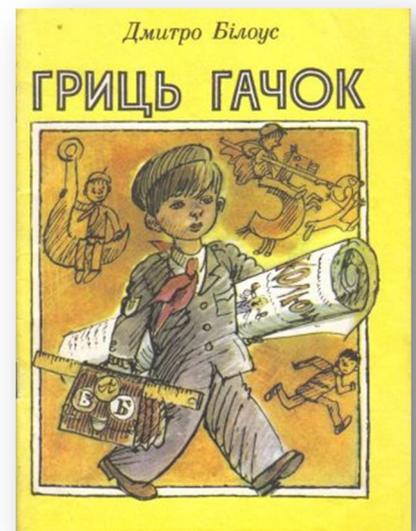
6. Дієслово це в'яжеться з рухом.
Цього змісту не знать просто сором:
як без префікса – сприйметься слухом,
а як з префіксом – сприйметься зором.
Яке це дієслово? *(казати, показати)*

7. Кругла куля не проста,
голуба, велика:
без будинків там міста,
без води там ріки,
без людей і без землі
і шляхи, і гори,
і моря, і взагалі,
всі земні простори *(глобус)*.

8. Як станеш на просторі ти,
скажи, що це за диво:
і видно край, але дійти
до нього неможливо *(обрій)*.

9. Я вам нею натякаю,
нею думать спонукаю,
щоб кмітливий врахував,
що я нею приховавав,
все морочили навмисне,
і тоді відгадка зблисне.
Що це таке? *(загадка)*

10. Звичайна, друзі, загадка для вас:
вгадайте, про яке словечко мова:
простий числівник це і водночас –

це наказовий спосіб дієслова (*три*).

11. В слові знаєш де я є?

Після кореня.

А призначення моє –
словотворення.

я творю нові слова,
або форми слова,
щоб красива і жива
розквітала мова.

Хто я? (*суфікс*)

12. Якщо до жарту ви готові,
назвіть, кмітливі дітлахи,
ті два займенника у мові,
що можуть зіпсувати шляхи.
Які це займенники? (*я – ми*)

13. Хто літає по під небесами,
що відомий він людині кожній?
Названий точнісінько так само,
як і ваш звичайний подорожній.
Хто він? (*супутник*)

14. В землю закидалося,
під сонцем гойдалося,
в печі гартувалося,
запашним виймалося,
нам з вами дісталося (*хліб*).

15. В країні букву **Я** з боків відкину, -
й помітить зміну враз дитина кожна:
країна перетвориться в тварину,
що нам на ній і покататись можна.
Що це таке? (*Я-поні-я*)

16. У всіх він є, ось подивись –
старе, мале чи юне.

Та кепсько, коли хтось кудись
його без діла суне.

Що це таке? (*ніс*)

17. Ой, цікаве слово! – каже Ніна –
В словнику, як хочеш перевір:
напиши з великої – країна,
а з малої – головний убір.

Що це за слово? (*Панама*)

18. Хто захоче відгадати – хай не дуже поспішає
в мові це єдине слово, де апостроф після **Ш**.

Коли, друже, ти одразу розгадять не знаєш як,
зосередься – розгадаєш: слово це просте (*миш'як*).

19. Вказівний простий займенник цей
повтори в жіночій формі двічі –
й стане він привабливою річчю,
забавкою для малих дітей (*цяця*)

20. Я – поняття. З чотирьох я літер
кожен мене знає.

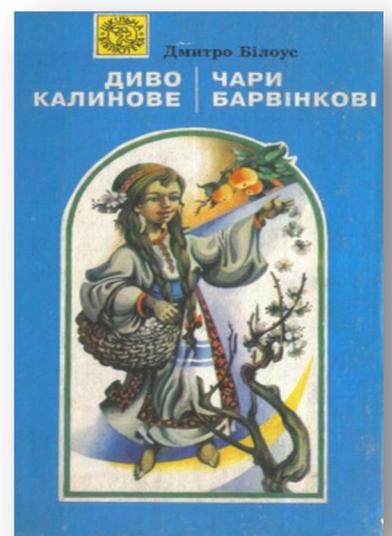
Писне миша чи застогне вітер –
вже мене й немає.

Хто я? (*тиша*)

21. Круглячка цього малого
в мандрах ціниш я і ти.

Варто глянути на нього –
скаже нам, куди іти (*компас*)

22. Летіла птиця на морозі,
над хатами зимовим днем:
загубила літеру в дорозі
і стала... цифрою з нулем (*сорока, 40*).

23.Що не скажеш їй – повторить
з гарною вимовою.

І не вчила, а говорить
будь-якою мовою (*луна*)

24.Без крючків і без ниток
обснував увесь куток (*павук*)

25.Хто сенс загадки уловить –
може ти, Надійко?

Двоє зирять, одне мовить,
слуха також двійко (*очі, вуха і язик*)

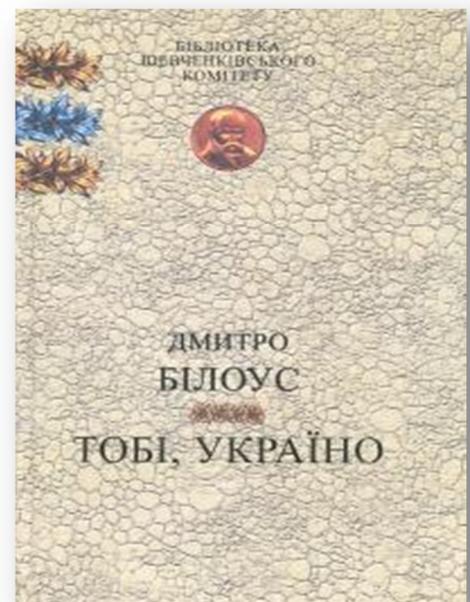
26.Хоч не слон я і не робот,
а жирафа металева,
вантажі беру у хобот –
цеглу, рейки і дерева (*підйомний кран*)

27.Розгойдалося на вітті,
і на землю загуло.
Нема меншого на світі,
щоб у шапочці було (*жолудь*)

28.Диво це чотирироге
має бороду і роги.
Їжа – клен чи лоза.
А зоветься ... (*коза*).

29.Як висів між гілочками,
мав кожух з колючками.
А на землю – бух –
скинувся кожух (*каштан*)

30.А цю загадку хто відгадає:
не людина, а вільно читає.
Дивний вершник, не знається з кучами,
всівся верхи, а ноги за вухами (*окуляри*).

Секрет популярності творів Д. Білоуса дуже простий, він – у дивовижній винахідливості, вигадливості й майстерності автора,

у його вмінні говорити з читачем про серйозні речі невимушено й дохідливо. Вірші, скоромовки, загадки, шаради, смішинки – все однаково успішно працює на головне: захопити, зачарувати, полонити юного читача багатством і милозвучністю української мови. А також розвиває допитливість і спостережливість, сприяє розвитку літературних уподобань. Завдання бібліотечних працівників – донести все це до дітей.

Зустріч з письменниками-земляками в Сумській обласній дитячій бібліотеці ім. М. Островського.

На фото (зліва направо): О. Ющенко (письменник), Л. Тогобіцька (директор бібліотеки), Д. Білоус (письменник), О. Столбін (письменник)

Цікавим для користувачів-учнів 5-6 класів буде мовознавчий конкурс

«В ДЖЕРЕЛАХ ЙОГО СЛОВА – ДУШІ КРИНИЦЯ»

Перший етап *конкурсу* «Мозковий штурм»

Вірш «Кожну літеру ціни» Д. Білоуса виразно читає бібліотекар або добре підготовлений учень.

Мета гри – на прикладі вірша Д. Білоуса «Кожну літеру ціни» показати, як заміна однієї букви змінює значення слова.

Приблизні питання:

- Чому потрібно зважати на кожную букву в слові?
- Які слова у вірші однаково пишуться, але мають різне значення? Пояснити кожне значення слова «ціни».
- Що таке сопілка?
- Що необхідно знати, щоб утворилось слово «спілка»?

- Чи змінюється слово зі зміною однієї літери?

Другий етап *конкурсу* «Банк літературних ігор»

Завдання: діти повинні відгадати загадки з ключем. Бібліотекар читає загадку та відгадку, в якій потрібно замінити одну букву і звернути увагу на те, як змінилося лексичне значення слова.

Загадки з ключем

1. Рік пішов гуляти в сад.
Не дійшов, бо повз назад (*рік – рак*).
2. Лисичка знає назубок
Смачненьку казку «Колосок» («*Колосок*» – «*Колобок*»)
3. Жучка будку не доїла.
Сита вже, більш не схотіла (*Будку – булку*)
4. На острові був ураган
З пальми упав спілий баран (*баран – банан*)
5. Соловей затьохкав швидко,
Як побачив гарну клітку (*клітку – квітку*)
6. На Далекому Сході –
І завжди в морській воді;
Коли **К** на **Г** змінити,
Стану деревом тоді (*краб – граб*)
7. Люблять нас усі збирати
Після дощичку в лісу,
А як букву **Г** відняти,
Будем плавати в ставку (*гриби – риби*)
8. З **К** дерева захищає,
І на них вона завжди;
З **Н** звірятко заховає,
Коли треба від біди;
З **Г** з-за хмари виглядає,
Шапку сніжну не скидає (*кора – нора – гора*)
9. На неї птах сідає,
Вона його гойдає,
А звук ви замініть –
Звірятком стане вмить (*Гілка – білка*)

10.Воротар м'ячі ловив,
Не зловив аж п'ять волів (*волів – голів*)
11.З дзвінком в кінці
Пора у лісі нас збирати,
З глухим – негайно
Треба лікувати (*гриб – грип*)
12.Тане сніг. Струмок тече.
Сонце голочку пече (*голочку – гілочку*).

Третій етап *конкурсу* «Чарівний ланцюжок»

Завдання: у слові змінити спочатку першу букву, а потім – останню.

Гора – кора – нора – пора.
Гора – гори – горе – горб.
Банк – бик – бук – бік.
Бант – бинт – бунт.
Білка – балка – булка.

У народі кажуть, людина живе рівно стільки, скільки її пам'ятають на землі. Після себе Дмитро Григорович залишив неоціненну спадщину і всенародну любов. Він дійсно був народним поетом, високоосвіченою, інтелектуальною людиною. А творчість Д. Білоуса – це, насамперед, історія, родовід життя українського народу, це віра і любов до святого, до материнського слова, з якого починається і ніколи не закінчується життя.

*Вона не просить квітів чи похвал,
Вона лиш хоче людям поклониться,
Душа Поета, як тонка струна
І, водночас, безмежна, як планета.
Схиляє небо до землі вона,*

Щоб ви відчули зоряність Поета!

Література:

1. **Білоус, Д.Г.** Безцінний скарб / Д.Г.Білоус. – К. : Укр. енцикл. ім. Бажана, 2004. – 328с. : ілюстр.
2. **Білоус, Д.Г.** Вибране : [лірика, гумор, сатира, переклади] / Д.Г.Білоус. – К. : Дніпро, 1990. – 310 с.
3. **Білоус, Д.Г.** Ромен хіба не родич Рима? : [поезії] / Д.Г.Білоус. – К. : Укр. письменник, 1999.–110 с. (Серія «Сучасна укр. л-ра»).
4. **Беляєва, І.** Я милуюся птахами / І.Беляєва // Шкільна бібліотека. – 2005. – № 4. – С.135-136.
5. **Волинський, Кость.** Творець «Дива калинового» : [до 80-річчя від дня народження Дмитра Білоуса] / Кость Волинський // Дивослово. – 2000. – № 4. – С.62-64.
6. **За Україну молюся:** [вечір пам'яті Дмитра Білоуса] // Шкільна бібліотека. – 2014. – № 11. – С. 26-28.
7. **Зодчий слова:** [до 90-річчя від дня народження Дмитра Білоуса (1920-2004)] : біобібліографічний покажчик / ОКЗ «Сумська обласна дитяча бібліотека ім. М.Островського»; уклад. Т.І.Бурятова, Н.Ю.Курносова. – Суми, 2010. – 20 с.
8. **Іваненко, Л.І.** Презентація книги Д.Г.Білоуса «За Україну молюся» / Л.І. Іваненко // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2010. – № 19-21. – С. 75-78.
9. **Константин, Валентина.** Презентація книжки Дмитра Білоуса «Пернате царство» : [урок позакласного читання у 7-му класі] / Валентина Константин // Українська мова та література. – 2008. – № 20. – С.6-11.
10. **Мірончук, Ю.** Дивосвіт рідної мови у творчості Дмитра Білоуса : [мовознавча поезія митця] / Ю.Мірончук // Українська література в загальноосвітній школі. – 2006. – №3. – С.46-47.
11. **Романченко, Г.В.** Пагони поетичної творчості Д.Г.Білоуса / Г.В.Романченко // Шкільний бібліотекар. – 2013. – № 3. – С.32-35
12. **Сергійчук, С.** Дмитро Білоус – дітям / С.Сергійчук // Шкільна бібліотека. – 2010. – № 3. – С.91-94

13. **Томенко, М.Д.** Дмитро Білоус: [літературно-критичний нарис] / М.Д.Томенко. – К. : Веселка, 1988. – 72 с. : ілюстр.
14. **Чародій слова** : до 85-річчя від дня народження Дмитра Білоуса : [інформ. список л-ри для організаторів дит. читання] / Складач Н.І.Турчин. – К., 2005. – 6 с.
15. **Шашенко, В.** «За Україну молюся» : [зустріч із поетом Д.Г.Білоусом] / В.Шашенко // Шкільна бібліотека. – 2003. – № 8. – С.110-115.
16. **Шеденко, Н.Д.** Чародій слова : [сценарій літературного вечора, присвяченого Дмитрові Білоусу] / Н.Д. Шеденко // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2010. – № 22-24. – С.67-72.

Склала
Відповідальна за випуск
Комп'ютерний набір
Комп'ютерна верстка
Тираж 5 прим.

Безверха М. В.
Тогобіцька Л.М.
Ємельяненко Т.М.
Оберлянд І.М.

м. Суми, вул. Петропавлівська, 51
тел./факс: 22-00-82, тел. 22-00-66, 22-00-82
<http://sodb.sumy.ua>
biblioteka.sumy@mail.ru